

22. 8. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zlepšení pro zaměstnavatele ve stavebnictví? Změny v ručení za mzdové nároky subdodavatele

Když k 1. 1. 2024 nabyla účinnost novela zákona č. [262/2006](#) Sb., zákoníku práce (dále jen „ZP“), stal se její dost překvapivou součástí také institut ručení zaměstnavatele za mzdové nároky zaměstnanců svých subdodavatelů. Do zákona se tento § 324a dostal v rámci pozměňovacích návrhů a ze stenografického záznamu jednání poslanecké sněmovny plyne, že se tak stalo více méně nepozorovaně. O změně se nevedla debata a do zákona byl zkrátka zařazen institut, jehož projednání jako samotného návrhu bylo nepravděpodobné. Změna každopádně od 1. ledna platila a pro podnikatele ve stavebnictví nastaly rušné časy, neboť na zavedení ručení nebyla vedle nich připravena ani veřejná správa.

Proto - po náležité kritice praxe - byla schválena a v účinnost vstoupila další novela citovaného ustanovení § 324a ZP, která má řešit nejkřiklavější dopady urychleného zavádění zmíněného institutu.

Než uvedeme nejpodstatnější změny, zmíníme, že ručení za mzdové nároky poddodavatelů se týká stavebních podnikatelů podle ust. § 14 písm. d) stavebního zákona, kteří při provádění stavby, změně nebo údržbě dokončené stavby anebo při odstraňování stavby zajišťují smluvní plnění prostřednictvím poddodavatele. V případě řetězení (tj. dodavatel využije poddodavatele) ručí za mzdové nároky zaměstnanců poddodavatele jak dodavatel stojící přímo nad ním, tak i dodavatel na nejvyšším stupni smluvního řetězce (generální dodavatel). Za poddodavatele se považuje též agentura práce, která pro provádění činností k dodavateli jako uživateli dočasně přidělila své zaměstnance. Pokud ručitel svou povinnost splní, má regresní nárok vůči subdodavateli (zaměstnavateli). Plnění mzdových nároků bylo a je omezeno výší minimální mzdy, takže nad tuto částku nestanoví zákon povinnost hradit.

Hlavní změna: výzva zaměstnance

Zřejmě nejvíce problematickou část celého institutu představovala povinnost dodavatele vyplatit v zásadě bez dalšího mzdové nároky zaměstnance poddodavatele ve lhůtě 10 dnů (a v téže lhůtě provést i povinné srážky na zdravotní a sociální). Dodavatel přitom vyplácel na základě žádosti, u které nebyl zaměstnanec poddodavatele povinen doložit žádné informace k tvrzenému pracovnímu poměru. Dodavatel tedy neměl vůči zaměstnanci žádný legální vztah (vyjma povinnosti vyplatit mzdové nároky z titulu ručení), a tedy v podstatě ani možnost jakkoli zjistit, že je nárok zaměstnance poddodavatele důvodný (a že vůbec dotýčný pro poddodavatele v rozhodném období pracoval).

Krátká či spíše absentující legisvakanční lhůta navíc bránila upravit práva a povinnosti mezi dodavatelem a poddodavatelem smluvně. Novela tento podstatný problém omezila tak, že zaměstnanec je povinen předložit společně s výzvou **doklady prokazující existenci pracovního vztahu a výši mzdových nároků**. Vedle toho, pokud by žádost zaměstnance neobsahovala náležitosti předepsané ust. § 324a ZP, může dodavatel vyzvat zaměstnance k jejich doplnění (případně k odstranění vad žádosti). Po dobu opravy výzvy pak **lhůta k vyplacení**

mzdového nároku neběží. Pokud by žádost nebyla precizována ve lhůtě 3 měsíců od jejího původního doručení, hledí se na výzvu, jako by nebyla doručena.

Doplnění a precizace

Dalším doplněním ustanovení § 324a ZP je definice smluvního plnění (tedy na provedení jakého plnění se ručení vztahuje). Smluvním plněním jsou dle novely stavební práce poskytované při provádění stavby, změně nebo údržbě dokončené stavby anebo při odstraňování stavby na staveništi, zejména výkopové práce, přemísťování zeminy, vlastní stavební práce, montáž a demontáž prefabrikovaných dílů, instalace zařízení nebo vybavení, úpravy stavby, renovace stavby, opravy stavby, demontáž stavby, demolice stavby, údržba stavby, malířské a úklidové práce v rámci údržby stavby nebo asanace stavby.

Ručení se pak vztahuje na mzdy, platy a odměny z dohody zaměstnanců poddodavatele v rozsahu, v jakém se **za kalendářní měsíc** podíleli na smluvním plnění pro dodavatele, a to až do výše měsíční minimální mzdy.

Dále je dodavatel povinen informovat zaměstnavatele o výši částek vyplacených jeho zaměstnancům a o provedených srážkách. Ve smluvním řetězci o více subdodavatelích musí informovat rovněž dalšího ručitele, ale dle nové úpravy pouze tehdy, je-li mu znám.

Jak se lze z ručení vyvázat?

Podobně jako od 1. 1. 2024, tedy:

- a. potvrzením poddodavatele o absenci nedoplatku na pojistném a penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na veřejném zdravotním pojištění ne starším než 3 měsíce a
- b. zároveň tím, že poddodavatel předloží potvrzení, z něhož bude plynout, že mu v době 12 měsíců předcházejících zahájení realizace smluvního plnění nebyla pravomocně udělena pokuta vyšší 100 000 Kč za porušení konkrétních právních předpisů.

Novela přesto podmínky pro vyvázání se z ručení upravuje. Dodavatel za mzdové nároky nově neručí tehdy, pokud mu

- a. poddodavatel zpřístupnil nejpozději při zahájení realizace smluvního plnění potvrzení, že nemá evidován nedoplatek na pojistném a penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na veřejném zdravotním pojištění ne starší než 3 měsíce **ode dne uzavření smlouvy na realizaci smluvního plnění (nově se tedy 3 měsíce počítají od uzavření smlouvy, nikoli ode dne realizace)**
- b. a zároveň nebyla poddodavateli v období 12 měsíců předcházejících zahájení realizace smluvního plnění pro dodavatele pravomocně uložena pokuta vyšší než 100 000 Kč, a to nikoli již za jakékoli porušení povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů, ale pouze **za přestupek podle zákona o zaměstnanosti nebo zákona o inspekci práce.**

Při splnění těchto podmínek neručí ručitel ani za mzdové nároky zaměstnanců poddodavatelů na nižších stupních smluvního řetězce. O zmíněné potvrzení lze žádat Státní úřad inspekce práce na adrese www.suip.cz/web/suip/e-podatelna.

Přechodná ustanovení

Pokud byla realizace smluvního plnění podle § 324a odst. 1 zahájena přede dnem účinnosti tohoto zákona, neručí ručitel za mzdové nároky podle § 324a odst. 1 také tehdy, jestliže mu poddodavatel

zpřístupnil potvrzení podle § 324a odst. 9 nejpozději do 3 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona (do konce října 2024).

Změna v informační povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnancům

Dle § 279 odst. 1 písm. j) ZP je zaměstnavatel povinen zaměstnance informovat o ručení jeho dodavatele za mzdové nároky. Musí je informovat o osobách ručitelů a jejich změnách, včetně podmínek, lhůty a postupu pro uplatnění práva vůči ručiteli. A to nově nejpozději **při zahájení** práce na smluvním plnění, nikoli jako dosud před zahájením.

Nicméně dle této novely není zaměstnavatel povinen zaměstnance informovat o ručení, zaniklo-li podle § 324a odst. 9 - tzn. pokud subdodavatel zpřístupnil dodavateli výše zmíněná potvrzení nutná k vyvázání se z ručení.

Za nesplnění informační povinnosti lze uložit pokutu až 200 000 Kč (viz ust. § 25 odst. 1, písm. f) zákona č. [251/2005](#) Sb. o inspekci práce).

Závěrem

Odhlédneme-li od celkového pojetí institutu ručení za mzdy ve stavebnictví, lze novelizaci jako takovou hodnotit pozitivně. Důvodem je vázání tříměsíční lhůty na uzavření smlouvy, nikoli na den začátku realizace smluvního plnění - všechny smluvní strany tak mají pevné datum pro potvrzení o bezdlužnosti, když je běžnou praxí, že termín uzavření smlouvy a samotného počátku realizace se mohou rozcházet i o měsíce. Za ještě důležitější považujeme ukotvení právní jistoty ručitelů, kteří konečně mají možnost ověřit skutečnosti spojené s tvrzeným závazkem - a ne pouze povinnost slepě uhradit částku uvedenou ve výzvě pod hrozbou vysoké sankce.

Ač se novela vypořádala s některými aplikačními nepřesnostmi, stále platí, že chce-li se stavební společnost vyhnout ručitelemu závazku, doporučujeme, aby před uzavřením smlouvy požadovala po subdodavatelích předložení potvrzení OSSZ a zdravotních pojišťoven o neexistenci nedoplatků na sociálním a zdravotním pojištění. Stejně tak i potvrzení o tom, že jim nebyla v posledním roce před zahájením realizace smluvního plnění pro dodavatele pravomocně uložena pokuta vyšší než 100 000 Kč za přešůpek podle zákona o zaměstnanosti nebo zákona o inspekci práce. A zároveň, aby stavební společnost smluvně zajistila vydání takových listin/jejich zpřístupnění po svém poddodavateli tehdy, pokud tak nebylo možné z jiných důvodů učinit při uzavření smlouvy.

Jste-li poddodavatelem, platí, že byste měli prokazatelně splnit informační povinnost vůči svým zaměstnancům ve vztahu k ručení; této povinnosti jste zbaveni jen tehdy, když ručení zaniklo předložením shora uvedených listin.

Mgr. Marie Kunzfeldová,
advokátka

Mgr. Ing. Jaromír Škára,
advokát

ŠKÁRA
PARTNERS

Milady Horákové 2047/23
602 00 Brno

Tel: +420 511 205 690

E-mail: info@akskara.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)